

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

Monachii [u.a.], 1749

Caput III. Quale tenendum sit in hac dissertatione temperamentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83642](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83642)

etiam in Renatis in se, & absolute mala est, non tamen proprie peccatum. Quod postremum cum affirmasset Bajus Propos. 71. illus quoque doctrina merito damnata est. Atque his Theologi, qui negant potuisse Deum condere hominem cum carnis concupiscentia, à se injustas omnes vexationes propulsant, ut fecit Norisius in Vindiciis cap. 3. & in Resp. ad 111. Germanitatem.

13.
Responsio
melior.

Melior est ergo responsio Guilelmi Estii, qui fatetur in puris naturalibus nullam fururam esse concupiscentiam, nisi forte ad nutum rationis, & quæ voluntatem

mentis nec præcederet, nec excederet, ut de Adam scribit Augustinus lib. iv. contra Julianum cap. 11. num. 57. non autem vehementem & infrunitam, qualem nunc experimur, & quæ originalis peccati poena est, firmissimumque argumentum. Ita nimirum opinantur haud vulgares Theologi Bancel tract. de nat. pura q. 1. art. 4. & L'Herminier in hac eadem quæstione ad objectionem ultimam. Poterunt hæc ab unoquoque suo Marte aut defendi, aut oppugnari: quod cave facias Constitutionibus Pontificum, & Augustiniana doctrina munitus.

C A P U T III.

Quale tenendum sit in hac dissertatione temperamentum.

S U M M A R I U M.

I. Afferitur temperamentum.

à num. 2. usque ad 5. Afferitur, originalem iustitiam nequaquam fuisse primo homini debitam, licet oportuerit, ut creatus ad

ultimum finem, à quo divulsus in summam miseriam incidit, supernaturali D. auxiliorum fulcimento ornaretur.

I.
Quale tem-
peramen-
tum servan-
dum.

IN tam perplexa quæstione servandum arbitror perutile, Divinumque monitum Deuteron. v. 32. *Non declinabis neque ad dexteram, neque ad sinistram.* Itaque ab eorum placito, qui *pura natura* statum putant esse impossibilem non erit penitus recedendum. Pugnant enim pro hac sententia Theologi in Augustinum studiosissimi Norisius, Gavardi, Bellelli, Lafosse, Clenaerts, Pauwens, Rolliers, & Lovanienses Augustiniani reliqui omnes. Consentiant nostratibus nonnulli Thomistæ doctissimi, inter quos Vincentius Contensonus tom. v. disp. 1. cap. 1. ubi plura argumenta producit iis, quæ superiori capite explanata sunt, parum dissimilia. Etiam Dominicus Soto, quem in D. Thomæ Schola clarissimum extitisse, neminem fugit, in iv. dist. 49. art. 1. quæst. 2. demonstrat esse Angelici Doctoris sententiam manifestissimam, inesse creaturæ rationali *appetitum innatum* ad visionem Dei sicuti est. Quod probat locis locupletissimis paulo supra citatis; in quorum explicatione ait Cajetanum *mentem D. Thomæ plane detorquere.* Et revera S. Thomas de appetitu naturali, & de perfecta beatitudine, cum 1. p. q. 52. art. 1. tum 1. 2. q. 3. art. 8. quæstionem instituit; nec opus est Commentatore ullo, aut Interprete. Ex appetitu autem innato videtur sequi assertionem nostrorum necessaria quadam illatione; cum nulla creatura expoliari debeat iis mediis, quibus naturalem finem assequatur. Idem sentire Magistrum Zumel 1. 2. q. 109. art. 2.

disp. 2. testatur Eminentissimus Aguirre. Ex alia parte cavendum est, ne gratiam aut debitam naturæ humanæ secundum se, aut naturalem conditionem, aut proprietatem esse, cum Michael Bajo impie ac temere sentiamus: quod sane hæreticum foret, sacrilegum, & nefastissimum.

Primum itaque asserimus, quod nullo titulo homini in prima conditione teneatur Deus impertiri charitatem habitalem, sive gratiam sanctificantem, & supernaturalium virtutum habitus: & consequenter integritatem & originalem iustitiam hæc omnia complectentem primo homini debitam nequaquam fuisse, atque Deum posse creaturam rationalem condere absque talibus ornamentis. Quod manifestum puto ex damnatione articulorum Baji, de quibus supra capite primo hujus supplementi; & ex communi Doctorum Scholasticorum sensu: inter quos opinantur plures, quod habitualis gratia nec Adæ fuerit à principio collata; omnes vero liberalissimum Dei beneficium illam esse fatentur. De gratia autem actuali dico & hanc non fuisse Adæ debitam, quatenus neque promereri illam potuit operatione aliqua præcedenti, neque exigebat eam primus homo, ut in se absolute, & in genere *speciei suæ* præditus esset naturali qualibet perfectione, quoniam per solam naturam facultatem intelligendi & volendi perfecta redditur rationalis creaturæ substantia. Nihilo tamen minus considerata ut est imago Dei, & comparate ad ultimum finem, à quo divulsa inci-

2.
Proposito.

dit in summam miseriam, oportebat ut supernaturali Divinorum auxiliorum fulcramento ornaretur. Atque primam huius assertionis partem demonstrant argumenta capitis primi, alteram confirmant ea, quæ secundo capite prosequerbar.

3.
Probatur ex
S. Aug.

Tres in huius Thesii patrocinium advocabo summos, clarissimosque Doctores. Sit omnium primus S. P. Augustinus, qui lib. iv. contra Julianum cap. 3. num 15. ait. *Bonam dicis hominum naturam, quæ talis gratiæ opitulationem meretur: quod gratanter audirem, si hoc propterea, quia rationalis creatura est, diceret: neque enim gratia Dei per Jesum Christum Dominum nostrum lapidibus, aut lignis, pecoribusque præstatur, sed quia Imago Dei est, meretur hanc gratiam: non tamen, ut ejus bona voluntas possit procedere præter gratiam, ne vel ipsam prior det, ut retribuatur illi, ac sic gratia jam non sit gratia, dum non datur gratuita, sed redditur debita.* Quis non videt creaturam rationalem, quoniam imago Dei est, mereri aliquo pacto gratiam, etsi hæc nullis præcedentibus meritis retribui valeat? Scripserat supra lib. i. cap. 11. n. 23. *In natura hominis ante peccatum pacem decebat esse, non bellum.*

4.
Probatur ex
D. Thoma.

Alter sit Doctor Angelicus, qui præter hæc dicta, de naturali appetitu beatitudinis, in 2. dist. 3. q. 1. art. 1. Oportuit, inquit, naturam hominis taliter institui, ut non solum haberet illud, quod sibi ex principiis naturalibus debebatur, sed etiam aliquid ultra, per quod facile in finem perveniret: & quia ultimo fini amore inhaerere non poterat, nec ad ipsum tenendum pervenire nisi per supernam partem suam, quæ est mens & intellectus, seu ratio, in qua Imago Dei insignita est, ideo ut illa pars in Deum tenderet, subiecta sunt sibi vires inferiores. Hæc sane verba Apolline divinator non indigent. Si legeris Sanctum Doctorem in iv. contra Gentes cap 52. videbis quam aperte, quam solide ex morte & rebellionem sensuum demonstrat originale peccatum, quoniam etsi videantur naturales defectus consequentes ex necessitate materiæ; tamen considerando Divinam providentiam, & dignitatem superioris partis humanæ naturæ, satis probabiliter probari potest, huiusmodi defe-

ctus esse penales, & sic colligi potest, humanum genus peccato aliquo esse infectum. Supposita ergo Divina providentia, & superiore hominis parte, in qua Divina relucet imago, magna saltem probabilitate concluditur, non potuisse creaturam rationalem sine culpa subijci morti, cæterisque animi, corporisque miseriis. Eodem libro cap. 79. totus est in demonstranda futura corporum resurrectione, ex quo anima spiritualis quidem sit, sed natura sua forma corporis; ideoque ab eo separata sit in quodam statu violento, qui perpetuus esse non debet. Atque ex his Divi Thomæ principiis colligitur sensus verborum, quæ pro contraria sententia communiter proferuntur ex q. 4. de malo art. 1. ad 14. ubi ait, *carentiam Divinæ visionis dupliciter competere alicui: uno modo sic, quod non habeat in se, unde possit ad beatam visionem pervenire: & sic carentia Divinæ visionis competet ei, qui in solis naturalibus esset etiam sine peccato.* Sic enim carentia Divinæ visionis non est pena, sed defectus consequens omnem naturam creatam, quia nulla creatura ex suis naturalibus potest pervenire ad visionem Divinam, &c. In his enim Doctor Angelicus considerat rationalem creaturam absolute, & secundum se, non comparate ad dignitatem partis superioris, atque ad providentiam, quæ singulis perfectionibus congrua perfectibilia coaptavit, & superiorem naturam inferiori conjunxit, ut ei dominaretur. Nam ex accurata huiusmodi consideratione & mortem, & concupiscentiam, & reliqua effecta peccati, probat in magno contra Gentiles Opere ratione habere supplicii.

Erit tertius Ægidius Romanus, qui in 2. dist. xxx. quæst. 1. art. 1. Cogimur dicere (inquit) fuisse quamdam oportunitatem, & quamdam necessitatem, & quoddam debitum, quod natura humana in sui institutione fuerit cum quodam dono supernaturali & gratuito: sed huiusmodi necessitas non potest esse absolute & simpliciter, quia tunc gratia non esset gratia. Quod hi tres docent, poterit quisque sartum tectumque tenere, vel hac nostra lucubrationcula ancillante, vel suppetentibus aliorum libris de hoc argumento egregie splendideque conscriptis.

5.
Probatur ex
Ægidio Romano.

Explicit Liber Duodecimus.

SE-